

Студент 5 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПРОЦЕДУР У ВНУТРІШНЬОМУ АУДИТІ

Анотація. Визначено особливості застосування процедур у внутрішньому аудиті та запропоновано шляхи його вдосконалення.

Аннотация. Определены особенности применения процедур во внутреннем аудите и предложены пути его совершенствования.

Annotation. Particularities of application of auditing procedures in the inside audit are defined, and ways of its improving are proposed.

Ключові слова: аудиторська процедура, аналітична процедура, внутрішній аудит.

Перед підприємствами та організаціями України в умовах ринкової конкуренції постає завдання структурної перебудови системи управління з метою забезпечення конкурентоспроможності, ефективного функціонування та розвитку. На сьогодні найкращим інструментом ринкових перебудов діяльності підприємств є впровадження системи внутрішнього аудиту, ефективна діяльність якої прямо залежить від застосовуваних аудиторських процедур, що в підсумку обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування особливостей та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення виконання аудиторських процедур у внутрішньому аудиті. Для реалізації мети виконані такі завдання: визначено сутність понять "внутрішній аудит (ВА)" та "процедури внутрішнього аудиту"; розглянуто особливості виконання процедур у системі ВА; запропоновано шляхи більш ефективного використання процедур.

В Україні ВА переживає стадію становлення, наслідком цього є розбіжності у поглядах науковців та економістів з питань його визначення. Дослідженням питань, пов'язаних з ВА, займаються багато вчених, серед них: С. Андріяш [1], Гніденко Н. А. [2], Івашко Л. Ю. [3], Малахов А. В. [4] та ін. Аналіз існуючих поглядів стосовно сутності ВА та його функцій дозволив сформулювати таке визначення: ВА – це складова частина загального аудиту, організованого на економічному суб'єкті в інтересах власників для дослідження й оцінювання його діяльності, а також перевірки, аналізу і моніторингу адекватності, надійності та ефективності системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. У свою чергу, процедури ВА – це методи і правила, застосовувані для отримання впевненості в тому, що всі господарські операції зареєстровані повністю й точно, всі помилки забезпечені відповідними записами у відповідних облікових регістрах, доступ до активів і документів обмежений.

Зростання ролі внутрішнього аудиту призвело до розвитку внутрішнього аудиту та появи таких його особливостей: 1) відсутності обмежень у застосуванні; 2) здійснення постійного моніторингу діяльності; 3) здійснення більшого, порівняно із зовнішнім аудитом, обсягу аналітичних процедур.

У літературних джерелах висвітлюється перелік типових аналітичних процедур, рекомендованих до використання, проте немає чітко визначеного загального підходу до стандартизації процедур ВА, систематизації основних принципів та завдань. Тому автор рекомендує систематизувати використання визначених аналітичних процедур залежно від мети та стадії перевірки (таблиця).

Таблиця

Застосування аналітичних процедур у внутрішньому контролі

Стадія	Аналітичні процедури	Мета застосування
Планування	1) зіставлення інформації стосовно обсягів грошового обігу за попередні періоди; 2) порівняння показників фінансової звітності та коефіцієнтів звітного періоду з попередніми	Спрямування уваги на особливості здійснення операцій
Методична стадія	1) порівняння фактичних показників із прогнозними; 2) дослідження взаємозв'язку між елементами бухгалтерської звітності; 3) вивчення взаємозв'язку між даними бухгалтерського обліку і відповідною не бухгалтерської інформацією; 4) перевірка відповідності здійснення операцій чинному законодавству	Допомагають скоротити застосування інших видів процедур

© Тесленко Ю. Р., 2012

Завершувальна	1) аналіз змін із часом показників обсягу та	Аналітичні процедури
---------------	--	----------------------

стадія	періодичності здійснення операцій; 2) зіставлення узагальнюючих показників, що відображають результати здійснення операцій у бухгалтерській звітності з даними попередніх періодів	допомагають переконатися в наявності (відсутності) істотних спотворень або інших фінансових проблем
--------	--	---

Групування аналітичних процедур, наведене у таблиці, дозволить скоротити час на вибір необхідних аудиторських процедур під час планування перевірки і, таким чином, підвищити ефективність діяльності внутрішнього аудиту.

Для вдосконалення правового забезпечення виконання процедур ВА, на думку автора, необхідно є розробка внутрішнього стандарту, що регламентуватиме застосування аудиторських процедур, це допоможе мінімізувати витрати підприємства під час застосування зовнішнього аудиту.

За результатами дослідження визначено сутність поняття "внутрішній аудит", особливості виконання процедур у ВА, які полягають у відсутності обмежень у їх виборі, більшої кількості процедур порівняно із зовнішнім аудитом, та використанні специфічних аналітичних процедур, властивих лише ВА.

Для вдосконалення та підвищення ефективності ВА автором запропоновано систематизувати використовувані аналітичні процедури залежно від стадії перевірки. Це може стати інструментом підвищення ефективності бізнесу і зміцнення його конкурентних позицій на ринку.

Наук. керівн. Мултанівська Т. В.

Література: 1. Андріяш С. Проблеми організації та розвитку ВА / Андріяш С. // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2004. – № 3. 2. Гніденко Н. А. Проблеми стандартизації ВА у відповідності з міжнародними стандартами / Гніденко Н. А. // Вісник технологічного університету Поділля. – 2004. – № 3. 3. Івашко Л. Ю. Впровадження системи ВА / Івашко Л. Ю. // Фінансовий контроль. – 2006. – № 6. 4. Малахов В. А. Аналіз правового забезпечення ВА в Україні / Малахов В. А. // Управління розвитком. – 2008. – № 5. 5. Білуха М. Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит / Білуха М. Т., Микитенко Т. В. – К. : Українська академія оригінальних ідей, 2005. – 888 с. 6. Подольский В. И. Аудит / Подольский В. И. – М. : ЮНИТИ, 1997. – 432 с.